

Utbildningsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till Utbildningsnämnden

Datum:
2022-10-03

Diarienummer:
UBN-2022-04664

Handläggare:
Ingrid Holström

Remissvar till betänkandet "I mål - vägar vidare för att fler unga ska nå målen med sin gymnasieutbildning" (SOU 2022:34)

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar

1. **att** lämna yttrande över betänkandet "I mål - vägar vidare för att fler unga ska nå målen med sin gymnasieutbildning" i enlighet med bilagt förslag.

Ärendet

Uppsala kommun är utsedd till remissinstans för rubricerat betänkande. Utredningen som presenteras i betänkandet har haft i uppdrag att föreslå åtgärder för att fler unga ska nå målen med sin gymnasieutbildning, antingen i gymnasieskolan eller i komvux. Utredningen föreslår bland annat att:

- yrkespaketens roll i gymnasieskolan behöver förtydligas
- bestämmelserna i skollagen om tillgång till studie- och yrkesvägledning ska tydliggöras
- ett avslutande vägledningssamtal ska erbjudas elever som avser att avsluta sin gymnasieutbildning i förtid och elever som riskerar att slutföra sin gymnasieutbildning utan att nå en examen eller behörighet till ett nationellt program
- förutsättningar för att bedriva distansundervisning som särskilt stöd i gymnasieskolan bör ses över i syfte att utöka möjligheten för elever att få tillgång till detta
- tydliggöra vilka möjligheter det finns för gymnasieskolor att samverka med komvux för att organisera s.k. samläsning för gymnasieelever som behöver läsa om en kurs, som ingår i elevens individuella studieplan
- en statlig utredning bör se över åldersgränsen för det kommunala aktivitetsansvaret

Nämnden föreslås att yttra sig positiv till förslagen som framförs i betänkandet.

Beredning

Ärendet har beretts i utbildningsförvaltningen i samarbete med arbetsmarknadsförvaltningen.

Förslaget till beslut har inga konsekvenser sett ur barn-, jämställdhets- eller näringslivsperspektivet.

Föredragning

Nämnden föreslås att yttra sig positiv till förslagen som framförs i betänkandet. I förslaget till yttrande lyfts några specifika områden fram som särskilt intressanta:

- uppföljningen av genomströmningen av elever på introduktionsprogrammet yrkesintroduktion
- åldersgränsen för det kommunala aktivitetsansvaret
- bestämmelsen om studie- och yrkesvägledning i skollagen
- förutsättningar för att bedriva distansundervisning i gymnasieskolan som särskilt stöd

Dessutom tas några ytterligare förslag upp som intressanta att utreda vidare, exempelvis en sökbar yrkesutbildning inom gymnasieskolan med lägre behörighetskrav än de nationella programmen, men som inte anordnas inom ramen för introduktionsprogram, att möjligheten till både fjärrundervisning och distansundervisning utreds för mer reguljär undervisning i gymnasieskolan och att yrkesinriktningar från årskurs 2 på högskoleförberedande program inrättas i en försöksverksamhet.

Förslaget till yttrande presenteras i bilaga 1.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt i detta ärende.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 3 oktober 2022
- Bilaga, Förslag till yttrande

Utbildningsförvaltningen

Susana Olsson Casas
Utbildningsdirektör

Utbildningsnämnden
Yttrande

Utbildningsdepartementet

Yttrande angående betänkandet I mål – vägar vidare för att fler ska nå målen med sin gymnasieutbildning (SOU 2022:34)

Utbildningsdepartementet har genom remiss berett Uppsala kommun möjlighet att yttra sig över rubricerat betänkande. I yttrandet behandlas redovisade förslag. Det som i utredningen benämns *konsekvenser* kommenteras inte.

Kommunen vill med anledning av detta framföra följande:

Uppsala kommun är i huvudsak positiv till förslagen som framförs i betänkandet. Nedan kommenteras de delar i betänkandet där Uppsala kommun har synpunkter på förslagen.

Kapitel 5 Yrkespaket – en möjlig väg till arbete för vissa elever på introduktionsprogram

Under 5.6.1, 5.6.4, 5.6.5 och 5.6.7

Kommunen anser att det är positivt att de nationella yrkespaketen tydliggörs som utbildningsalternativ. Det blir genom det enklare att exempelvis följa upp genomströmningen av elever inom introduktionsprogrammet yrkesintroduktion och kommer att ge mer rättvisande resultat genom att yrkespaketen blir en godkänd utbildningsväg och yrkesutgång. I dag sker uppföljningen genom att mäta antalet som går vidare från ett introduktionsprogram till ett nationellt yrkesprogram. Det innebär att för de elever där målet i den individuella studieplanen har varit att uppnå en anställningsbarhet genom genomgången yrkespaket, har räknats som en elev som *inte* har uppnått målet med sin utbildning. Kommunen anser att det behövs uppföljning av elever som har uppnått målet att ha klarat av ett yrkespaket på både lokal och nationell nivå.

Uppsala kommun ser det som angeläget att det finns tillgång till studieväg som underlättar etablering på arbetsmarknaden för elever som inte uppnår behörigheten

för nationellt yrkesprogram. Det handlar både om den enskilde elevens möjlighet att lyckas med sin skolgång och att möta arbetsmarknadens kompetensbehov.

Uppsala kommun föreslår att det utreds möjlighet till sökbar yrkesutbildning inom gymnasiet med lägre behörighetskrav än de nationella programmen, men inte inom ramen för introduktionsprogram. Syftet är att skapa en kortare attraktiv yrkesutbildning som inte förutsätter att eleven först klassats som obehörig. Syftet är också att göra elever anställningsbara inom vissa branscher även om inte samma kompetens uppnås som efter ett nationellt yrkesprogram.

Kapitel 6 Underlätta övergångar mellan gymnasieskola och komvux

6.6.5 Behov av utredning av åldersgränsen för det kommunala aktivitetsansvaret

Kommunen är positiv till att den övre åldersgränsen för ungdomar att ingå i det kommunala aktivitetsansvaret höjs. Ett exempel på åtgärder i Uppsala kommun som görs för unga vuxna är Ung intro, en insats inom arbetsmarknadsförvaltningen. I insatsen riktas stödet utifrån individens behov. Det är individens styrkor som är i centrum och fokus är arbetslivsinriktad rehabilitering. Målgruppen är unga i åldern 19-29 år med en psykisk eller neuropsykiatrisk funktionsnedsättning och som har ekonomiskt bistånd eller aktivitetsersättning.

Kapitel 7 Andra åtgärder – bättre förutsättningar inför gymnasievalet och större flexibilitet i vissa stödåtgärder

Under 7.3.1 Bestämmelsen om studie- och yrkesvägledning ska förtydligas

Kommunen välkomnar en striktare definition i skollagen av vad studie- och yrkesvägledning ska innebära och innehålla. Målen för studie- och yrkesvägledningsinsatser behöver definieras både lokalt och nationellt. På så sätt kan måluppfyllelsen följas upp på alla nivåer. Förslaget att en uppföljning av studie- och yrkesvägledning ska ingå i skolornas kvalitetsuppföljningar är bra. En svårighet vid uppföljning av studie- och yrkesvägledning, i både vid och snäv betydelse, är att den oftast kan ses och mätas först i nästkommande skolform. Det som sker i grundskolan har gymnasieskolan nytta av och det som sker i gymnasiet har vuxenutbildning, universitet och högskolor nytta av. Slutligen är det en samhällsnytta som erhålls genom god vägledning.

Under 7.3.4 Förutsättningar för att bedriva distansundervisning i gymnasieskolan

Utredningen pekar på att den reglering som infördes i skollagen om distansundervisning inte har lett till att elever fått tillgång till distansundervisning som särskilt stöd. Kommunen anser att det är positivt att distansundervisning kan bli tillgänglig för elever i behov av särskilt stöd utan tillståndsprövning av Statens skolinspektion. Kommunen delar även utredningens bedömning att det ur elevperspektiv är bättre att koppla det särskilda stödet i form av distansundervisning till elevens huvudman, skola och lärare än till en riksrekryterande skolenhet. Åtgärden distansundervisning behöver, precis som utredningen konstaterar, beslutas inom ramen för ett åtgärdsprogram. Åtgärden behöver också ses som ett steg i att elever ska komma tillbaka till undervisning på skolan, vilket alltid ska vara ett mål.

Kommunen föreslår även att möjligheten till både fjärrundervisning och distansundervisning utreds för mer reguljär undervisning i gymnasieskolan. Gymnasieskolan behöver fler flexibla undervisningsmetoder som är godkända i förordningarna. Exempelvis skulle elever inom nationell idrottsutbildning och riksidrottsgymnasiet vara behjälpta att kunna få delar av sin undervisning som distans eller fjärrundervisning under perioder då de är på träningsläger och tävlingar. I dag utgör förordningar ett hinder för att utveckla nya metoder och arbetssätt. För fjärrundervisningen handlar det exempelvis om regleringen om fjärrundervisning endast får användas om det inte finns någon lärare inom huvudmannens skolenhet som uppfyller kraven på legitimation och behörighet (21 kap. 3§ skollagen). Utvecklingen inom digitalisering går snabbt och skolan behöver följa med i den utvecklingen.

Övriga synpunkter

Kommunen har identifierat att en del elever som börjar på exempelvis Samhällsvetenskapsprogrammet med låga meritvärden har svårt att målen med sin gymnasieutbildning. Detta tas också upp i Skolverkets rapport "Grundskolebetygens betydelse för resultaten i gymnasieskolan" 2022:3. Flertalet av eleverna skulle förmodligen ha lyckats bättre på ett yrkesprogram. Uppsala kommun har med anledning av utbildningsdepartementets promemoria "Försöksverksamhet med yrkesinriktningar på högskoleförberedande program" (U2020/01877) tidigare yttrat sig enligt följande: "Uppsala kommun är i grunden positiv till förslaget att en försöksverksamhet inrättas med yrkesinriktningar på högskoleförberedande program och att det genomförs i ett första steg på Ekonomiprogrammet med en yrkesinriktning inom handel. Elever som har svårt att välja en yrkesinriktning redan i åk 9 inför valet till gymnasiet ges genom nya yrkesinriktningar på de högskoleförberedande programmen en möjlighet att inför valet av inriktning till årskurs 2 inrikta sig mot ett yrkesområde." Kommunen anser att förslaget med yrkesinriktningar från årskurs 2 på högskoleförberedande program skulle kunna ge fler ungdomar chansen att nå en gymnasieexamen.

Utbildningsnämnden

Jennie Claesson

Susanna Nordström

Ordförande

Nämndsekreterare